

4. kongres hrvatskih povjesničara umjetnosti 24. – 26. studenoga 2016.

Institucije povijesti umjetnosti

Nedvojbeni epistemološki i društveni izazovi kroz koje povijest umjetnosti, zajedno s ostalim humanističkim disciplinama, prolazi na putu – vjerujemo – svoje profesionalne budućnosti, uvijek su dobro vrijeme za promišljanje temeljnih institucionalnih oblika koji su je povijesno oblikovali, osiguravajući joj integritet autonomne znanstvene djelatnosti sve do današnjih dana. Pretpostavljajući da pojam „institucije“ pruža dovoljno širok okvir za refleksiju o razvoju discipline u povijesnom vremenu, ali i za raspravu o sadašnjem razumijevanju njezinih disciplinarnih zadaća, odabrali smo ga kao krovnu temu 4. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti. Pojam institucije postavljamo u njegovome širem značenju organizacijskoga načela ili koncepta koji određenu djelatnost ili ponašanje ustanovljuje kao društveno funkcionalne, pa nam je stoga namjera zadanim naslovom obuhvatiti ne samo fizičke ustanove koje generiraju ili posreduju povijesnoumjetničko znanje, već i sve druge oblike djelovanja i forme mišljenja, koje disciplini povijesti umjetnosti daju pravno-običajni i metodološki legitimitet: dakle, od muzejskih i akademskih institucija u rasponu od galerije do časopisa, preko modela povijesnoumjetničke naracije u rasponu od monografije do sinteze, pa sve do osnovnih kategorija historizacije umjetničkih fenomena – ukratko sve što nam pruža mogućnost da svoj vlastiti rad pratimo u kontinuitetu znanstvene discipline, vodeći nas sviješću da svaki pojedinačan doprinos posjeduje normativnu valjanost za disciplinu u cjelini.

Tematski opseg kongresa definirali smo u nekoliko postavljenih cjelina:

Muzeji, galerije i stvaranje kanona

Cjelina pretpostavlja teme vezane uz sabiranje i korištenje povijesnoumjetničkog materijala u svojstvu uzora, povijesnih dokumenata i kulturnih dobara, u povijesnom rasponu od antikvarne djelatnosti do suvremenih muzeoloških praksi; uz formiranje zbirki i načine identifikacije građe te utjecaj muzeološke obrade na razumijevanje povijesti umjetnosti u cjelini; uz širu društvenu funkciju muzeja i akademija, nadasve u kontekstu izgradnje modernog građanskog društva. Tematska cjelina također pretpostavlja promišljanje svih drugih vidova i načina kanonizacije i vrednovanja umjetničkih djela i spomenika u procesima njihove transformacije u nacionalnu ili internacionalnu kulturnu baštinu.

Pisanje povijesti umjetnosti

Sekcija okuplja sve teme vezane uz diskurs povijesti umjetnosti u cjelini – teme koje se bave nastankom i funkcioniranjem povijesnoumjetničkog znanja u povijesnom prostoru i vremenu odnosno vezama između društvenog konteksta i „institucionaliziranih“ modela razumijevanja povijesnoumjetničkih fenomena i razvoja. U tom smislu sekcija podrazumijeva ponovno promišljanje temeljnih ideja povijesnoumjetničkog razvoja poput, primjerice, modela periodizacije, dihotomije centra i periferije, progresije i regresije, autentičnosti (nacionalne, regionalne, autorske) i asimilacije utjecaja itd. Cjelina također uključuje teme koje se odnose na modele, žanrove i forme pisanja povijesti umjetnosti; u povijesnoj perspektivi, od umjetničke biografije i putopisa do modernih oblika povijesnoumjetničke naracije – monografske obrade autora ili spomenika, sinteznih pregleda, interpretacijskih studija, teorijski orijentiranih djela koja nude nove modele tumačenja povijesnog razvoja umjetnosti itd.

Velika trijada: autor – djelo – publika	Cjelina teži okupiti teme koje na specifičnim primjerima problematiziraju ili propituju temeljne instance povijesnoumjetničke spoznaje: autora (ili naručitelja), djela i publike (ili recepcijske sredine). Premda u težnji dekonstrukcijska, namjera ove sekcije nipošto nije osporavanje ovih temeljnih instanci, već rasvjetljavanje i raščlamba njihova udjela u konceptualizaciji umjetničkih fenomena odnosno konstituiranju povijesnoumjetničkog znanja. Cjelina podrazumijeva raspon problema koju se tiču ove temeljne trijade u čitavom povijesnom rasponu; na razini autora i autorstva – od autorske invencije do autorskih prava, na razini djela – od oblikovnog integriteta djela u vremenu do njegove tržišne reifikacije, na razini publike – od identitetski homogenog kolektiva do suvremenog konzumenta.
Metodologija: od stilskog identiteta do društvenog znaka	Sekcija je fokusirana na metodološki pristup umjetničkom djelu u kontekstu povijesti umjetnosti: od identifikacije djela/spomenika na stilskoj razini, preko spoznaja koje ono nudi kao neposredni povijesni dokument, kao nositelj ikonografskog ili ikonološkog značenja, kao društvena činjenica uvjetovana širim socijalnim, političkim i svjetonazorskim kontekstom, kao izraz autorskog ili kolektivnog identiteta, kao svjedočanstvo kulturne prakse i običaja itd. Sekcija dakle podrazumijeva teme koje na specifičnim primjerima promišljaju ontološki status umjetničkog djela kao uvjetovanog određenom, u povijesti umjetnosti legitimnom metodom.
Povijest umjetnosti i društvena inicijativa	Cjelina okuplja teme koje se bave društvenom funkcijom povijesti umjetnosti, u rasponu od neposrednog doprinosa koje je disciplina imala u kreiranju kulturnih politika, gospodarskog i prostornog razvoja, u oblikovanju društvenog života i kulturne infrastrukture, kulturnog i svjetonazorskog senzibiliteta, u stvaranju identitetske i simboličke podloge u procesima društvene modernizacije itd. Podrazumijevaju se posebno teme koje se bave konkretnim oblicima društvene organizacije na području povijesti umjetnosti, u rasponu od prvih umjetničkih društava i njihove uloge u popularizaciji umjetnosti do strukovnih udruženja povjesničara umjetnosti i javnih udruga za zaštitu spomeničke baštine. Kao posebna pod-tema u ovoj cjelini bit će okupljena izlaganja koja se bave poviješću hrvatskog Društva umjetnosti, koje u 2018. godini slavi svoju 150-u obljetnicu.
Zaštita spomenika i konzervacija	Posebnu cjelinu predstavljaju teme koje se bave institucijom spomeničke zaštite kao zasebnim dijelom povijesti umjetnosti – djelatnošću koja je uvelike utjecala na metodologiju i pristup povijesnoumjetničkog istraživanja, kao i na razumijevanje umjetničkog djela kao povijesnog fenomena u cjelini. U duhu razumijevanja krovne teme, cjelina podjednako podrazumijeva bavljenje institucionalnom organizacijom spomeničke zaštite, ali i razumijevanjem spomenika kao umjetničkog djela u povijesnom vremenu, odnosno različitim principima zaštite i konzervacije koje iz njega proizlaze.
Povijest umjetnosti u obrazovnim sustavima	Sekcija je namijenjena temama koje se bave ulogom povijesti umjetnosti u obrazovanju, kako općem tako i specijalističkom. Tematska cjelina obuhvaća raspon obrazovnih institucija u kojima povijest umjetnosti predstavlja dio obrazovnog/studijskog programa, od umjetničkih akademija i obrtnih škola preko srednjoškolskog obrazovanja i izvanškolskih edukativnih programa, do studija povijesti umjetnosti, arhitekture, dizajna i srodnih struka, a podrazumijeva podjednako teme okrenute povijesnom razvoju tih institucija, kao i teme koje se bave aktualnim položajem povijesti umjetnosti u obrazovanju. Ova sekcija okuplja i izlaganja u kojima se razmatraju metodička pitanja nastave povijesti umjetnosti na srednjoškolskoj i visokoškolskoj razini, kao i teme koje propituju ulogu povijesti umjetnosti u razvoju vizualne kulture i pismenosti u suvremenom društvu.

**Medijski
život povijesti
umjetnosti,
institucija
likovne kritike
i zakoni
intelektualnog
tržišta**

Cjelina je namijenjena izlaganjima koja se u užem smislu bave ulogom suvremenih medija u oblikovanju i posredovanju općeg znanja s područja povijesti umjetnosti te modelima popularizacije znanosti; zatim temama posvećenim instituciji likovne kritike, kako njezine povijesnom razvoju i ulozi, tako i razlozima njezina deficita u suvremenom kulturnom i društvenom kontekstu; te naposljetku, temama koje razmatraju ulogu tržišnih zakona u formiranju i posredovanju znanja na području povijesti umjetnosti.

U radu **4. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti** možete sudjelovati izlaganjem ili organizacijom tematskog panela s pozvanim sudionicima.

Prijedlozi izlaganja i prijedlozi tematskog panela s pozvanim sudionicima (do 900 znakova) šalju se na adresu kongres@ipu.hr do **1. ožujka 2016.** Predviđeno trajanje izlaganja je 10 minuta. Uz prijedlog izlaganja ili panela potrebno je poslati kratku biografiju.

Organizatori će do **4. travnja 2016.** obavijestiti prijavljene o prihvaćanju teme izlaganja odnosno panela.

U svrhu objavljivanja Zbornika koji se planira izdati po završetku rada kongresa svi izlagači svoje priloge trebaju poslati do **15. prosinca 2016.** na kongres@ipu.hr. Predviđena dužina priloga je do 10 kartica teksta. Autori se mole da u načinu citiranja te opremi priloga slijede postojeći standard izdanja Instituta za povijest umjetnosti (prilog *Upute autorima*).

Kotizacija za izlagače čiji je rad prihvaćen iznosi 300 kn (za članove DPUH-a 200 kn)

Organizacijski
odbor:

Sanja Cvetnić, Irena Kraševac, Zvonko Maković,
Ivana Mance, Milan Pelc, Martina Petrinović

Stručna
suradnica:

Petra Batelja

Organizatori
4. kongresa
hrvatskih
povjesničara
umjetnosti

DPUH

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske
Preradovićeva 44, 10 000 Zagreb

INSTITUT ZA POVIJEST UMJETNOSTI

Institut za povijest umjetnosti
Ulica grada Vukovara 68, 10 00 Zagreb